

บทความวิจัย

เรื่อง การพัฒนาการของรากุโกะในยุคเอโดะและยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

โดย

นางสาวถนอมนวล บางผึ้ง

รหัสนักศึกษา 05520621

เสนอ

อาจารย์มูจรินทร์ อธิธิพงษ์

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450 460 การศึกษาเอกเทศ

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2555

ชื่อเรื่อง การพัฒนาการของรากูโกะในยุคเอโดะและยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

ชื่อผู้วิจัย นางสาวณอมนวล บางฝั่ง รหัสนักศึกษา 05520621

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์มัจฉรินทร์ อธิธิพงษ์

ปีการศึกษา 2555

คำสำคัญ รากูโกะ, เอโดะ, หลังสงครามโลกครั้งที่ 2

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาถึงความเป็นมาและพัฒนาการของรากูโกะในยุคเอโดะ (1600-1868) และในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (1945-ปัจจุบัน) ซึ่งเป็นศิลปะวัฒนธรรมการเล่าเรื่องของประเทศญี่ปุ่น

เรื่องเล่านี้เรียกว่า รากูโกะ ส่วนผู้เล่าเรื่องที่ทำการแสดงนี้เรียกว่า รากูโกะกะ หรือ ฮะนะชิกะ และสถานที่แสดงนั้นเรียกว่า โรงละครโยะเซะ

ในยุคสมัยที่เทคโนโลยียังไม่ก้าวหน้าแต่ละเมืองใหญ่จะมีโรงละครโยะเซะเป็นของตนเอง ผู้คนจะใช้เวลาว่างส่วนใหญ่กับศิลปะวัฒนธรรมความบันเทิงตามโรงละคร แต่พอเทคโนโลยีสมัยใหม่ก้าวเข้ามาทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง ผู้คนส่วนใหญ่จะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่เร่งรีบ เน้นการทำงานเป็นหลัก เวลาพักผ่อนส่วนใหญ่จะอยู่ที่บ้าน วิทยุและโทรทัศน์จึงเข้ามาเป็นสื่อกลางระหว่างผู้แสดงและผู้ชม ส่วนเรื่องเล่าที่แสดงนั้น จะเป็นไปตามเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น

ผู้วิจัยได้ศึกษาประวัติและวิวัฒนาการของรากูโกะในด้านต่างๆ เช่น การเล่าเรื่อง การแสดง รวมไปถึงการปฏิบัติต่างๆที่ส่งผลกระทบต่อรากูโกะ นอกจากนี้ ยังได้วิเคราะห์เกี่ยวกับสังคมและเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของรากูโกะภายหลังสงครามโลกด้วย

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเล่าเรื่องตลก หรือ รากุโกะ (落語, Rakugo) เป็นการแสดงไหวพริบในการนั่งเล่าเรื่องตลก ขบขัน โดยเน้นที่รูปแบบของบทพูดคนเดียวเป็นหลักซึ่งจะต่างกับทอล์คโชว์ของทางตะวันตกอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากรากุโกะจะนั่งคุกเข่าแสดง ส่วนทอล์คโชว์นั้นการแสดงจะขึ้นอยู่กับความถนัดของนักพูดแต่ละคน

คำว่า รากุโกะ ปรากฏขึ้นในช่วงปลายศตวรรษที่ 17 ซึ่งพัฒนามาจากเรื่องเล่าสั้นๆที่สามัญชนธรรมดา เล่ากัน ส่วนรูปแบบการแสดงรากุโกะปรากฏเด่นชัดในช่วงปลายศตวรรษที่ 18 เมื่อช่างฝีมือพบว่าพวกเขา สามารถสร้างรายได้จากการเป็นคนเล่าเรื่องมืออาชีพโดยพวกเขาจะเช่าห้องขนาดใหญ่เพื่อทำการแสดง (Kimie Oshima 2012: online)

รากุโกะพัฒนาขึ้นในยุคเอโดะ หรือ โทะคุงะวะ (1600-1868) ซึ่งเป็นยุคที่ระบบศักดินาอยู่ในภาวะ ถดถอย ทำให้ชนชั้นปกครองหรือทหารซามูไรไม่มีใครเกรงกลัว เพราะความเป็นอยู่และเศรษฐกิจของ ประเทศตกอยู่ในมือของชนชั้นพ่อค้า ผลผลิตทางเกษตรก็ต้องอาศัยเกษตรกร ชนชั้นซามูไรไม่มีปัญญาที่จะ เลี้ยงดูตนเอง ได้แต่อาศัยบุญบารมีเก่าในการอ้างสิทธิปกครองชนชั้นพ่อค้า ใช้เงินซื้อความสุขและเสรีภาพ สร้างโลกบันเทิงตามรสนิยมของตน (มาลินี ศิลกวาณิช 2543 : 166) แม้กระนั้นสมัยเอโดะก็เป็นยุคที่ ศิลปะการแสดงของราษฎรสามัญพัฒนาถึงขั้นสูงสุดตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 17 ถึงช่วงต้นศตวรรษที่ 18 (ศิลป์ ภาควรรณ 2532 : 155) ในช่วงต้นของสมัยเอโดะเป็นช่วงที่มีสำนักกระคุโกะต่างๆเกิดขึ้นมากมายมี ศูนย์กลางอยู่ที่เมืองใหญ่ๆอย่างเช่น โตเกียวและโอซาก้า

โรงละครที่ใช้แสดงรากุโกะ เรียกว่า โยะสะ คนเล่าเรื่องจะใส่ชุดกิโมโนและนั่งอยู่บนเบาะ หรือที่ เรียกว่า ซามูโดง ที่อยู่กลางเวทีโดยมีฉากหลังเรียกว่า โคะซะ ใช้อุปกรณ์ประกอบเพียงพัดซึ่งสามารถใช้แทน ตะเกียบ ท่อ ดาบ นูหรี หรือปากกาได้ และผ้าเช็ดมือจะใช้แทนหนังสือ ใบเสร็จ หรือกระเป๋าตังค์ (Kimie Oshima 2012: online)

การเล่าเรื่องจะจัดลำดับตามทักษะและประสบการณ์ของคนเล่า คนที่เริ่มฝึกใหม่จะถูกเรียกว่า เซ็นชะ และจะเป็นคนเริ่มการแสดง ส่วน รากุโกะหลักหรือที่เรียกว่า ชินอุชิ จะเป็นนักแสดงคนสุดท้าย คำว่า ชินอุชิ ความจริงแล้วแปลว่า ผู้ที่แสดงให้เห็นคุณค่าที่แท้จริง หรือ ผู้ที่ตีใจความและเป็นธรรมเนียมที่ตอนจบของ เรื่องจะใส่คำคมหรือจุดสำคัญของเรื่องไว้ ที่เรียกว่า โอะชิ นักแสดงจะแสดงหลายบทบาทในเรื่องเดียว โดย จะมีการเปลี่ยน โทเนเสียงขึ้นอยู่กับบทบาทตัวละครที่กำลังเล่า ตัวละครที่ได้รับความนิยมคือ พวกคน ใจ งาม งาม, คนฉลาด น่าเชื่อถือได้, คนหยิ่งโส ชอบอวด, คนเจ้าเล่ห์, คนที่มีพลังลึกลับเหนือธรรมชาติ, คนตระหนี่, คนที่ชอบช่วยยวนอารมณ์ทางเพศ, คนโกหก ทยศ และ ตัวละครที่ไม่ใช่มนุษย์โดยที่ตัวละครแต่ละตัวจะ แสดงบทบาทที่เป็นบุคลิกภาพทั่วไปของมนุษย์โดยแสดงออกทางสีหน้าและท่าทางในการพูด รากุโกะจึงเป็น ศิลปะการแสดงที่ใช้จินตนาการในการรับชม ผู้ชมจะมีอิสระในการจินตนาการใบหน้าของตัวละครและฉาก บรรยายภาพ

เนื่องจากรากุโกะได้กลายมาเป็นที่นิยม ทำให้เกิดธรรมเนียมสำหรับผู้ที่เรียนรากุโกะ นักเรียนที่

ปรารถนาจะเป็นนักแสดงราคุโกะจะเรียกว่า เคะชิ ด้วยเหตุนี้ผู้ที่ต้องการจะเป็นนักเรียนของนักแสดงราคุโกะที่มีชื่อเสียงนั้นจะต้องไปแสดงให้ราคุโกะคนนั้นดูก่อนและขอความกรุณาให้ราคุโกะรับเป็นศิษย์ ถ้านักแสดงราคุโกะคนนั้นเห็นความสามารถก็จะรับเคะชิคนนั้นเป็นศิษย์

เรื่องที่ยกมามีเล่านี้มีประมาณ 300 เรื่อง มีทั้งราคุโกะแนวคลาสสิกและมีการแต่งเรื่องขึ้นมาใหม่เพื่อแสดงให้เห็นถึงสังคมที่เปลี่ยนไปของญี่ปุ่น โดยนักแสดงราคุโกะในแต่ละยุค ถึงแม้ว่าเรื่องใหม่จะดำเนินเรื่องตามนักแสดงราคุโกะที่แต่งแต่องค์ประกอบในการเล่าเรื่องนั้นก็ยังคงสมบูรณ์แบบ ราคุโกะแต่ละเรื่องจะเริ่มต้นด้วยหมอน หรือ มาคุระ ซึ่งผู้ชมจะรู้ว่ากำลังจะเริ่มเล่าเรื่อง หมอนแสดงให้เห็นถึงคนทั่วไปที่จะต้องหนุนหมอนก่อนนอนและจึงเข้าสู่ความฝัน ซึ่งเปรียบได้กับการเตรียมเวทีก่อนที่จะจินตนาการเรื่องราวของราคุโกะ

ตั้งแต่ปลายยุคโชวะ(ยุคโชวะ 1926-1989)ในช่วงหลังการสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่2(1945) มีการพัฒนาในทุกๆด้านเรื่อยมา จนถึงในปัจจุบันคือ ยุคเฮเซ(1989-ปัจจุบัน) ซึ่งมีความหมายว่าสงบสุขทุกสารทิศ มีความเจริญรุ่งเรืองในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ การค้า การคมนาคม โดยเฉพาะเทคโนโลยีจึงเกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ทำให้ละคร ภาพยนตร์ หรือแม้กระทั่งทอล์คโชว์ของฝั่งตะวันตกเข้ามาเพิ่มมากขึ้น แต่ราคุโกะก็ยังคงแฝงความเป็นเอกลักษณ์ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของชาวญี่ปุ่นที่แสดงให้เห็นถึงรูปแบบ โครงสร้าง และความร่ำรวยทางวัฒนธรรมที่ส่งผ่านมายังรุ่นต่อรุ่น มีการนำราคุโกะเข้ามาประยุกต์กับละครและภาพยนตร์ รวมทั้งมีการแสดงโชว์ในต่างประเทศด้วย

เมื่อพิจารณาจากพัฒนาการในช่วงยุคเอโดะและในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 แล้ว จะเห็นได้ว่าการพัฒนาที่น่าสนใจทั้งอิทธิพลจากภายในและภายนอกประเทศโดยเฉพาะช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ญี่ปุ่นเป็นผู้แพ้สงครามได้หันมาพัฒนาประเทศพร้อมกับรับวัฒนธรรมจากชาติอื่นเข้ามา เมื่อนำความรู้เรื่องประวัติศาสตร์เข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ก็ยิ่งช่วยให้เข้าใจด้านการพัฒนาของราคุโกะได้ดียิ่งขึ้น

จากความน่าสนใจดังกล่าว ผู้วิจัยใคร่ศึกษา “การพัฒนารากุโกะในยุคเอโดะและยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2” เพื่อให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของรากุโกะต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและพัฒนารากุโกะในยุคเอโดะ (1600-1868)
2. เพื่อศึกษาพัฒนารากุโกะในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (1945)

ขอบเขตในการศึกษา

ศึกษาความเป็นมาและพัฒนารากุโกะในยุคเอโดะ(1600-1868)และยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (1945) ในประเทศญี่ปุ่นเท่านั้น โดยศึกษาจากหนังสือและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

วิธีการดำเนินงานวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลจากหนังสือรวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราคุโกะ
2. นำข้อมูลที่หาได้มาขอคำปรึกษาเพิ่มเติมจากอาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย
3. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาพัฒนาการของราคุโกะ
4. เรียบเรียงผลการศึกษารูปแบบของบทความวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบความเป็นมาและพัฒนาการของราคุโกะในยุคเอโดะ (1600-1868)
2. ได้ทราบพัฒนาการของราคุโกะในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (1945)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่ใช้เป็นกรอบความคิดที่ใช้วิจัยได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวกับราคุโกะ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น

1. เอกสารเกี่ยวกับราคุโกะ

Heinz Morioka และ Miyoko Sasaki (1990) เขียนหนังสือเรื่อง Rakugo the Popular Narrative Art of Japan กล่าวถึง ศิลปะการเล่าเรื่องแบบดั้งเดิมของราคุโกะ รวมไปถึงอุปกรณ์ประกอบการเล่าเรื่องต่างๆที่ใช้ในการแสดง รวมไปถึงเนื้อเรื่องที่เล่ากันในอดีตและปัจจุบัน

2. เอกสารเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น

จันทร์ฉาย ภัคธิดา (2539) เขียนหนังสือเรื่อง ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นสมัยใหม่ กล่าวถึง ยุคเอโดะ ว่า กระแสนิยมวัฒนธรรมไม่ได้แสดงออกแก่ชนชั้นชาмуไรและพวกพ่อค้าเท่านั้น แต่รวมไปถึงสามัญชนธรรมดาด้วย บทละครมักเป็นเรื่องเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างหน้าที่กับความปรารถนา ระหว่างกฎหมายกับความจงรักภักดี มีการออกกฎระเบียบเกี่ยวกับการแสดงแต่ผู้คนต่างเพิกเฉยกฎเหล่านั้น

มาลินี คัมภีร์ญาณนนท์ (2532) เขียนหนังสือเรื่อง ประวัติศาสตร์ศิลปะญี่ปุ่น กล่าวถึง ยุคเอโดะว่า ในช่วงแรกของการปกครอง โชกุนยังคงเปิดประเทศและมีสัมพันธ์ไมตรีกับต่างชาติ ต่อมามีการขับไล่พวกบาทหลวงและชาวต่างประเทศออกนอกประเทศ เนื่องจากหาว่าเป็นปฏิปักษ์ต่อระบบการปกครอง

เพ็ญศรี กาญจนมัย (2527) ประวัติศาสตร์ทั่วไปของญี่ปุ่นสมัยใหม่ กล่าวถึงช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ว่า หลังจากญี่ปุ่นประกาศแพ้สงคราม ได้มีการทำสนธิสัญญาต่างๆกับฝ่ายพันธมิตร ซึ่งนำโดยสหรัฐอเมริกา ทำให้ สหรัฐอเมริกาได้เข้ามามีบทบาทด้านต่างในญี่ปุ่น ทั้งด้านการเมือง เทคโนโลยี รวมไปถึงมีการนำศิลปะวัฒนธรรมเข้ามาเผยแพร่

การนำเสนอผลงาน

1. บทนำ
2. ความเป็นมาและพัฒนาการของราคุโกะในยุคเอโดะ (1600-1868)

- การวางรากฐานการเล่าเรื่อง
- การก่อตั้งโรงละครราคุโกะ (โยะเซะ)
- ผลกระทบจากการปฏิรูปคันเซที่มีต่อการแสดง
- การจำกัดการแสดงในช่วงปลายยุคเอโดะ

3. พัฒนาการของราคุโกะในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (1945)

- วิกฤตการณ์ภายหลังสงคราม
- ราคุโกะและสื่อสาธารณะ
- ราคุโกะชินชะคุ

4. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5. บรรณานุกรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวางรากฐานการเล่าเรื่องราคุโกะมีมาตั้งแต่ช่วงศตวรรษที่ 16 ซึ่งเป็นช่วงเวลาของสงครามกลางเมือง ในเวลานั้นไคเมียวและผู้นำทหารเริ่มจ้าง โอะโทะกิซุ (otogishuu) เพื่อมาสร้างความบันเทิงที่โรงละครของตน ผู้แสดงคาดหวังที่จะสร้างแรงบันดาลใจให้กับเจ้านายของตนโดยการเล่าเรื่องเกี่ยวกับวีรบุรุษในอดีตหรือสร้างความเพลิดเพลินในระหว่างการรบด้วยการเล่าเรื่องตลก (Heinz Morioka, Miyoko Sasaki, 1990: 232)

ยุคเอโดะ (1600-1868)

การวางรากฐานการเล่าเรื่อง

จักรพรรดิ ฮิเดโยชิ (Hideyoshi) ได้จ้าง โอะโทะกิซุที่มีประสบการณ์ในการเป็นทหาร พระ นักเขียน นักแต่งกลอน อาจารย์ในพิธีชงชา ศิลปิน รวมไปถึงผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ เพื่อมาให้ความเพลิดเพลินแก่กองทัพ เมื่อสงครามกลางเมืองจบลง โอะโทะกิซุ (otogishuu) ได้หมดความสำคัญลง โอะโทะกิซุได้กลายมาเป็นอาจารย์และเพื่อนเล่นของลูกหลานไคเมียว ส่วน โอะโทะกิซุที่สืบทอดต่อจากตระกูลตัวเองนั้นได้กลายมาเป็นนักแสดงสาธารณะที่รู้จักกันในนามของ โคะชะคุชิ (koushakushi) และฮะนะชิกะ (hanashika) (Heinz Morioka, Miyoko Sasaki, 1990: 232)

ในช่วงศตวรรษที่ 17 โอะโทะกิซุและผู้ติดตามได้รวบรวมเรื่องที่ชื่นชอบจัดทำเป็นหนังสือทำมือและการเผยแพร่อย่างกว้างขวางโดยช่างแกะสลัก ในจำนวนหนังสือพวกนี้เล่มที่เป็นที่นิยมมากที่สุดคือ Laughs That Shake Off Sleep (ค.ศ.1628) รวบรวมโดย อันระคุอัน ซะคุเดน (Anrakuan Sakden) และ The Gigen yooki shuu (ระหว่างค.ศ.1596-1615) ซึ่งเป็นเรื่องแปลกของผู้นำทหาร ผู้เรียบเรียงหลายคนได้เรียบเรียงเรื่องตลกภายใต้ชื่อเรื่องว่า Events of Yesterday, the Tales of Today ระหว่างปี ค.ศ.1615-1698 ในจำนวนนี้มีทั้งหมด 44 เรื่อง ที่อยู่ใน Gigen yooki shuu มีหลายเรื่องที่มีบุคลิกของตัวละครนั้นลามกทำให้รัฐบาลปลายยุคเอโดะได้จำกัดการเผยแพร่หนังสือ อีกเรื่องคือ One Hundred Tales ของ อะซะอิ เรียวอิ (Asai Ryoui) (ค.ศ.1612-1691) และ Gesture Tales ที่รวบรวมโดย นะคะงะวะ คิอุโน (Nakagawa Kiun) (ค.ศ.1636-1705) (Heinz Morioka, Miyoko Sasaki, 1990: 232-233) เรื่องที่รวบรวมทั้งหมดถูกออกแบบให้ผู้เล่าเรื่องอ่านออกเสียงดัง ซึ่งเป็นรูปแบบการอบรมสั่งสอนที่พัฒนามาจากนักเทศน์ของศาสนาพุทธ รวมไปถึงการสวดมนต์ การโบกไม้โบกมือ การยกตัวอย่างแปลกๆ ซึ่งกำหนดโดยผู้เล่าเรื่องกับวิธีการที่ทรงคุณค่าเพื่อประสิทธิภาพในการเล่าเรื่อง

ในช่วงเวลาเดียวกันนั้น มีจุดที่น่าสนใจเกิดภายในโรงละครคาบูกิจากเดิมที่แสดงเพียงเครื่องและเดินแต่ได้เปลี่ยนมาเป็นการเลียนแบบซึ่งแสดงให้เห็นถึงอาชีพต่างๆ ของผู้คนที่ย้ายอยู่ในเมือง คนบ้านนอก หรือคนโง่เขลา ภายหลังผู้เล่าเรื่องก็ตามกระแสความนิยมแนวนี้ด้วย เช่น นะคะงะวะ คิอุโน จะอรัมภทด้วยท่าทางที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนระหว่าง ซามูไร ชาวนา ศิลปิน และพ่อค้า หรือระหว่าง ฆราวาสกับพระสงฆ์ผู้ชายกับ

ผู้หญิง คนแก่กับคนหนุ่มสาว

ในปี 1680 ฮะนะชิ โมะโนะกะตะริ (Hanashi Monogatari) ได้ถูกแยกให้เห็นความแตกต่างกันอย่างชัดเจนระหว่าง โมะโนะกะตะริ และ ฮะนะชิ ซึ่งประเพณีเก่าแก่นั้นจะถูกกำหนดให้เป็น โมะโนะกะตะริ และเรื่องเล่าเพื่อสันทนาการจะเรียกว่า ฮะนะชิ จากข้อกำหนดนี้ทำให้ตัวละครในโลกเหนือจินตนาการถูกแสดงออกมาในท่าทางที่ไม่สามารถเกิดขึ้นจริงได้ เช่น The Headless Thief ซึ่งโจรนั้นวิ่งหนีในขณะที่มือข้างหนึ่งนั้นถือหัวของตนเอง เป็นต้น (Heinz Morioka, Miyoko Sasaki, 1990: 233)

ผู้เชี่ยวชาญด้านรากุโกะคนแรกของเมืองเอโดะในสมัยนั้นคือ ชิคะ โนะะ บุชะอะมอน (Shikano Buzaemon) วิธีการเล่าเรื่องของเขาเรียกว่า ซะชิกิ ชิคะตะ บะนะชิ (zashiki shikata banashi) เนื่องจากเขาเคยแสดงในที่ร่มแก่ซะมุไรและพ่อค้าในสมัยเอโดะ แต่เขาก็ได้สร้างเพิงที่ นะคะบะชิ อิโระ โคจิ (Nakabashi Hirokouji) ซึ่งเป็นที่จัดการเทศกาลตามฤดูกาลต่างๆเพื่อเล่าเรื่องให้ผู้เดินทางผ่านไปผ่านมาได้ฟังด้วย เรื่องเล่าของเขาถูกเขียนใน ชิคะ โนะะ บุชะอะมอน บะนะชิ (Shikano Buzaemon kuden banashi) (1683) และ ชิคะ โนะ มะกิฟูเดะ (Shika no makifude) (1686) ลักษณะการเล่าเรื่องของ บุชะอะมอน คือการใช้ศัพท์สมัยเอโดะและเนื้อเรื่องที่มีอุบายแอบแฝงทำให้เขากลายเป็นรากุโกะที่มีชื่อเสียง (Heinz Morioka, Miyoko Sasaki, 1990: 235)

ในปี 1693 อาชีพของบุชะอะมอนก็ถึงจุดเปลี่ยนและรากุโกะก็ได้หยุดพัฒนาชั่วคราว บุชะอะมอนถูกเนรเทศไปที่เกาะโอชิมะเพราะเรื่อง Offensive ในปี 1699 เขาก็ได้รับการอภัยโทษ ต่อจากนั้นไม่นานเขาก็ตายด้วยโรคติดต่อ แต่เรื่อง Offensive ยังคงแสดงอยู่แต่เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น Busuke the Horse (Heinz Morioka, Miyoko Sasaki, 1990: 235)

การก่อตั้งโรงละครรากุโกะในสมัยเอโดะ

โรงละครรากุโกะในเอโดะ

โรงละครที่เรียกว่า โยเสะ (yoseba) เป็นที่นิยมมากในสมัยเอโดะตั้งแต่ประมาณ ค.ศ. 1785 ศิลปินจะแสดงบทเพลงjoururi, เพลงที่เป็นที่นิยม (kouta), เรื่องเล่าสงคราม (gunsho), การเล่นกล (tejina) ละครที่ใช้คนแสดงเพียงคนเดียว (hachinin gei) บทเพลงเทศนา (sekkyou saimon), และการล้อเลียนของตัวละครคาบูกิ (monomane) บางครั้งผู้เล่าเรื่องก็แสดงการเล่าเรื่อง ninjou banashi หรือ otoshibanashi ในปี 1978 โอะคะ โนะ โตะ มังซะคุ (Okamoto Mansaku) ผู้เล่าเรื่องจากโอซากาได้แจกใบปลิวที่วถุนนของคันดะ (ปัจจุบันคืออิเกะชิ-คันดะ, ชิโยะคะ-คุ) เขาเปิดแสดงทั้งกลางวันและกลางคืน ไม่มีอะไรเพิ่มเติมที่ทำให้ทราบเกี่ยวกับมังซะคุ เขาอาจจะออกจากโอซากาโดยที่ไม่มีลูกศิษย์ติดตาม (Heinz Morioka, Miyoko Sasaki, 1990: 240)

ผู้ก่อตั้งโรงละครโยเสะในสมัยเอโดะแท้จริงแล้วคือ ชันโซเทอิ คะระคุ (Sanshoutei Karaku) (1777-1833) มีหลายความเห็นเกี่ยวกับปีเกิดของเขา แต่วันที่เสียชีวิตได้ยืนยันแน่นอนในปี ค.ศ.1983 เมื่อค้นพบหินสลักชื่อผู้ตายโดยบังเอิญในเทศกาลโอบัง (Obon) วัดโชโค-อิน (Choukou-in Temple)

ในอะซะคุซะ (Heinz Morioka, Miyoko Sasaki, 1990: 241)

กะระคุได้เปิดโรงละครโยเสะโอะโทะชิ บะนิชิ ที่ ชิทะยะ อินะริ ชรินะ (Shitaya Inari Shrine) ในปี ค.ศ.1798 หลังจากนั้นเพียง 5 วัน เขาก็ได้ปิดโรงละครลง ถึงแม้ว่าจะเป็นความพินาศแต่กะระคุก็ได้ตัดสินใจที่

จะมาเป็นผู้ฝึกสอนสะนะชิกะ ขายทรัพย์สินทั้งหมดของเขาแล้วย้ายไปอยู่ต่างจังหวัด เขาเล่าเรื่องในจังหวัดโคชิกะยะ (Koshigaya) และมะชิโตะ (Matsudo) ซึ่งอยู่ใกล้ๆกับเอโดะ ในปี ค.ศ.1800 เขาก็ได้เปิดโรงละครโยะเสะใหม่ที่ชิตะยะ (Shitaya) การเล่าเรื่องเพื่อเลี้ยงชีพเพียงอย่างเดียวเวลานั้นเป็นเรื่องยากลำบาก ละครกะจึงขายแฉมเบ้ข้างๆด้วย ภายหลังในปี ค.ศ.1815 เขาก็ได้เลื่อนตำแหน่งเป็นผู้จัดการโรงละครต่างๆ (Heinz Morioka, Miyoko Sasaki, 1990: 241)

ในช่วงเวลานั้น ในเอโดะมีสะนะชิกะที่มีความสามารถได้รวบรวมอยู่ รายชื่อผู้ที่ยึดถือประเพณีจำนวน 10 คน ที่เคยเป็นจิเทซซึ (jitesstu) ของเขาหรือลูกศิษย์ได้เพิ่มโอะโทะชิบะนะชิ ลงไปในรายการแสดงเดิมของพวกเขาด้วย

ละครคูมิชื่อเสียงเทียบได้กับ ซังได บะนะชิ (sandai banashi) ซึ่งรวบรวมเรื่องไว้ 3 เรื่อง การแสดงในรูปแบบนี้จะถูกแนะนำหัวข้อจากผู้ชมซึ่งจะเตรียมมาก่อนไม่ได้และต้องแต่งให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง จิเทซซึทั้ง 5 คน ถูกเรียกว่า The Ganso หรือผู้ริเริ่มของ 4 รูปแบบการแสดงซึ่งรวบรวมโอะโทะชิบะนะชิดั้งเดิมจนกลายมาเป็นรากุโอะในปัจจุบัน รูปแบบที่นำเสนอมี นินโจ บะนะชิ (ninjou banashi), องเกียวคุ บะนะชิ (ongyoku banashi), ชิไบ บะนะชิ (shibai banashi) และไคดัน บะนะชิ (kaidan banashi) (Heinz Morioka, Miyoko Sasaki, 1990: 241)

โรงละครรากุโอะในโอซากา

ในปีเดียวกันกับที่มังซาคูและละครคุได้เริ่มการแสดงที่โรงละครโอะโทะชิ-บะนะชิในเอโดะ ละคระบุโนจิ (Katsura Bunji) ก็ได้เปิดการแสดง Tsuji banashi ในเขตศาลาเจ้าชะมะ-ชะ (Zama-sha Shrine) ในโอซากาด้วย เขาถูกเรียกว่าผู้ก่อตั้งรากุโอะคะมิงะตะ (Kamigata Rakugo) จริงๆแล้ว ผู้ก่อตั้งรากุโอะคะมิงะตะคือ มะซึตะ ยะซุเคะ (Matsuda Yasuke) ซึ่งเป็นอาจารย์ของบุโนจิ (Heinz Morioka, Miyoko Sasaki, 1990: 247)

ผลกระทบจากการปฏิรูปคันทงที่มีต่อการแสดง

การปฏิรูปคันทงโดย มะชิโตะระ ชะคะ โนะบุ (1758-1829) ซึ่งเป็นผู้ครองแคว้นโอชูชิระกะวะในรัชสมัยของโชกุน โทะคุงะวะ อิเอะนะริ (1773-1841) มีคำสั่งออกมาหลังจากที่พืชผลขาดแคลนและเกิดความอดอยากในช่วง ค.ศ. 1783-1787 ข้อจำกัดต่างๆ เริ่มขึ้นในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1787 เมื่อชะคะ โนะบุส่งจดหมายไปยังโดเมียวเพื่อดำเนินพวกเขาและให้พวกเขาใช้เงินอย่างมั่งคั่งในช่วง 3 ปีนี้เพราะพืชผลขาดแคลนอย่างต่อเนื่องทำให้รายได้ของรัฐลดลง 2 ปี ต่อมา ในเดือนมีนาคม ค.ศ.1789 ชะคะ โนะบุได้กำหนดนโยบายอย่างละเอียด เช่น ประชาชนที่ใส่เสื้อผ้าหรูหรา และเครื่องประดับที่ไม่เหมาะสมกับสถานะของพวกเขาที่จะถูกตัดเตือนและถูกลงโทษ (Heinz Morioka, Miyoko Sasaki, 1990: 238)

คำสั่งของชะคะ โนะบุไม่ได้ใช้แก่ภาวะฉุกเฉินทางเศรษฐกิจเท่านั้นแต่รวมไปถึงลัทธิขงจื้อที่รักษาหลักการบูชิโดหรือการเรียนรู้คำสอนของลัทธิขงจื้อและศิลปะป้องกันตัว มหรสพที่ได้รับความนิยมก็ไม่มีค่าอีกต่อไป

ข้อห้ามนี้ได้ขยายไปถึงการแสดงในโรงละครด้วย มีคำสั่งให้นักแสดงคาบูกิแสดงในต่างจังหวัด เพราะจะทำให้ผู้คนในชนบทเกิดความขี้เกียจและไม่เอาใจใส่ในการปลูกข้าว ประชาชนอาจรังเกียจงานของ

พวกเขาและเลิกทำนา ในความเป็นจริงชาวนาย้ายเข้ามาในเมืองเป็นจำนวนมาก เนื่องจากเงื่อนไขเศรษฐกิจ การเมืองมากกว่ามหรสพสาธารณะ

ภายใต้เงื่อนไขของมหรสพสาธารณะส่งผลต่อการพัฒนาของราคุโกะ ในการเล่าเรื่อง คำแนะนำ ทั้งหมดที่เกี่ยวกับการเมืองหรือการวิจารณ์สังคมค่อยๆ ถูกตัดทอนลง

การจำกัดการแสดงในช่วงปลายยุคเอโดะ

การบังคับแบบใหม่ของกิจกรรมในโรงละครโยเสะเริ่มในช่วงการปฏิวัติเมจิ (1841-1843) ในช่วง 70 ปี ก่อนหน้านั้นมีเหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติเกิดขึ้นทั่วประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โชกุนโตคุงาวะ นะริอะกิ (1800-1860) มอบหมายให้สภาอาซุโฮ (Roujou Shuza) มิซึโนะ ทะคะคุนิ (Mizuno Tadakuni) (1794-1861) แก้ไขปรับปรุงและบังคับใช้ราชกฤษฎีกาคันเซ ซึ่ง ทะคะคุนิได้ดำเนินการอย่างเข้มงวดตามหลัก คำสอนของลัทธิขงจื้อ ทฤษฎีสำหรับการปกครองประชาชนของเขาคือ ชู (chuu) หรือความซื่อสัตย์ และ โค (kou) หรือความกตัญญูกตเวที (Heinz Morioka, Miyoko Sasaki, 1990: 248)

ในวันที่ 22 พฤษภาคม 1841 พระราชกฤษฎีกาฉบับแรก (ofure) ได้ประกาศใช้ ซึ่งมีเนื้อหาคล้ายกับ พระราชกฤษฎีกาครั้งก่อนคือ ข้อจำกัดเรื่องอาหารที่หรูหรา เสื้อผ้าและเครื่องประดับ ข้อห้ามของโสเภณีข้าง ถนน การพนัน รอยสัก การอาบน้ำรวม รวมไปถึงการควบคุมโรงละครโยเสะอย่างเข้มงวดและนิยายที่ได้รับความนิยม การกีดกันผู้หญิงจากเวทีสาธารณะ

ในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 1842 เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองของเอโดะได้ออกคำสั่งพิเศษเกี่ยวกับโรงละครโยเสะ (yose torishimari rei) ว่า

"เนื่องจากจำนวนโรงละครโยเสะเพิ่มมากขึ้นในปีที่ผ่านมา และพบว่าผู้หญิงสาวจอร์ริ (Joururi) บนเวทีซึ่งถือ เป็นการต่อต้านกฎหมาย ผู้หญิงเหล่านี้จะต้องถูกจับและถูกสอบปากคำอย่างใกล้ชิด ต่อไปจะมีโรงละครโยเสะเพียง 15 โรงเท่านั้นที่อนุญาตให้เปิดทำการแสดงได้และมีเพียงการแสดง 4 ประเภทเท่านั้นที่ได้รับอนุญาต คือ การบรรยายเกี่ยวกับลัทธิชินโต การบรรยายเกี่ยวกับชินกะกุ (shingaku) ซึ่งเกี่ยวกับลัทธิขงจื้อ การอ่านกุนโช (gundho) หรือเรื่องเล่าเกี่ยวกับสงคราม และการแสดงเรื่องเล่าเก่าที่สอนใจ (mukashi banashi) ห้ามผู้หญิง บริการน้ำชาหรือขายสินค้าต่างๆ นอกจากนี้ยังมีข้อห้ามเกี่ยวกับเครื่องดนตรีอีกด้วย ผู้ฝ่าฝืนคำสั่งจะถูกจับ และถูกลงโทษอย่างรุนแรง" (Heinz Morioka, Miyoko Sasaki, 1990: 248-249)

โรงละครโยเสะ 15 โรง ที่ได้รับอนุญาตให้เปิดนั้นเป็นโรงละครโยเสะดั้งเดิมที่เปิดมามากกว่า 30 ปี ในเดือนกันยายน 1843 การพิจารณาคดีโดยใช้วิธีการทรมาณนั้นได้ถูกยกเลิก มิซึโนะ ทะคะคุนิถูกบังคับให้ ลาออก การพิพากษาของเขาไม่ได้ถูกเพิกถอนไปแต่อำนาจของโชกุนนั้นอ่อนแอลงทำให้ไม่สามารถบังคับไว้ ได้นาน จำนวนโรงละครโยเสะได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจาก 24 โรง ที่ถูกกฎหมายในปี 1842 เป็น 60 โรงในปี 1844

ยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (1945-ปัจจุบัน)

วิกฤตการณ์ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

รากุโกะอยู่รอดท่ามกลางท่ามกลางความสับสนอลหม่านในช่วงสั้นๆหลังสงคราม ได้มีการประชุมระหว่างซันยูเท เอน โซที่ 5 (San' yuutei Enshou V) (1884-1940), ยะนะกิยะ โคะซันที่ 4 (Yanagiya Kosan IV) (1888-1947) และ คะซึระ มิกิซุเคะที่ 3 (Katsura Mikisuke III) (1902-1961) หลังจากจบสงครามโลก ทำให้มีการรวมกันระหว่างเคียวไค รากุโกะและนิโงะ เกจึชิ เคียวไค (Heinz Morioka, Miyoko Sasaki, 1990: 265)

ยะนะกิชิ โคะซันที่ 4 เป็นผู้ดำเนินการหลักในการขับเคลื่อนการศึกษารากุ และก่อตั้ง The Third Society ในปี 1964 มีการสนับสนุนการศึกษาและการพบปะกันทุกวันที่ 30 ของเดือน (misoka kai) ที่โรงละครโยเฮะ ซุเอะฮิโระ-เท (Suehiro-tei) ในชินจูกุ แต่ประสบความล้มเหลวในการรวมตัวกันของยะนะกิยะ หลังจากการแสดงในวันที่ 30 กันยายน 1947 โคะซันที่ 4 ก็ล้มป่วยลงและเสียชีวิต (Heinz Morioka, Miyoko Sasaki, 1990: 265)

ภายหลังไม่นาน ยังมีกลุ่มฮานะชิยะของโคะซันที่เหลืออยู่และหันมาตระหนักถึงโอกาสการอยู่รอดหลังวิกฤตการณ์หลังสงครามที่จะรวมกันและทำการแสดง พวกเขาขอให้ ซัน โซที่ 5 และเอน โซที่ 6 ที่เพิ่งกลับมาจากแมนจูเรียมาทำงานร่วมกัน พวกเขาเริ่มกลุ่มกันอีกครั้งและตั้งชื่อ The Fourth Society สำหรับศึกษารากุโกะในเดือนตุลาคม 1948 การแสดงสาธารณะพิเศษได้ทำการแสดงที่หอประชุมชิโยดะ เซเม ในปี 1949 คะซึระ มิกิซุเคะที่ 3 ได้เข้าร่วมเป็นกรรมการการจัดการของสมาคม และได้เพิ่มบทละครที่หลากหลาย แต่ว่าหลังจากนั้นก็ค่อยๆหายไปในเดือนเมษายน 1958 (Heinz Morioka, Miyoko Sasaki, 1990: 265) เหมือนวิกฤตการณ์ศิลปะวัฒนธรรมทั่วไปภายหลังสงครามโลก

รากุโกะและสื่อสาธารณะ

ผลกระทบของสื่อสาธารณะในยุคใหม่ได้เริ่มขึ้นเมื่อ โตเกียว บอร์ดดิ้ง-แคสติ้ง ซึ่งเริ่มกิจการในวันที่ 1 มีนาคม 1925 ที่ อะตะ โกะยะมะ จังหวัดชิบะ เสนอสัญญาสำหรับศิลปะการเล่าเรื่อง มียะนะกิยะที่สนใจตอบรับเนื่องจากค่าจ้างสูง ทำให้โรงละครโยเฮะขาดยะนะกิยะเมื่อพวกเขาไปออกอากาศ สิ่งเดียวกันนี้เกิดขึ้นที่โอซะกะด้วย สร้างความโกรธเคืองให้กับเจ้าของโรงละครโยเฮะ พวกเขาต่อต้านการกระจายเสียงรากุโกะ สิ่งที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้นเมื่อคะซึระ ฮะรุคันจิที่ 2 (Katura Harudanji II) เล่าเรื่อง The Celebratory Drink ออกอากาศ ในวันที่ 7 ธันวาคม 1930 ผู้คนที่ได้ฟังเขาเล่าในวันนั้นอยากจะชมการแสดงของเขาที่โรงละครโยเฮะ การกระจายเสียงแพร่ภาพจึงเริ่มมีอิทธิพลในการโฆษณาการแสดงรากุโกะในโรงละครโยเฮะ (Heinz Morioka, Miyoko Sasaki, 1990: 265-266)

เมื่อโทรทัศน์เริ่มขึ้น ในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 1930 ส่งผลกระทบที่เหมือนกันกับผลลัพ์ในตอนแรก โรงละครโยเฮะบางโรงได้ปิดตัวลงแต่รากุโกะได้รับความนิยมมากขึ้นกว่าเมื่อก่อน วิทยูและโทรทัศน์ได้ถ่ายทอดรากุโกะไปยังภูมิภาคห่างไกลต่างๆ ถึงแม้ว่าโรงละครโยเฮะจะค่อยๆลดลงแต่กลุ่มผู้ชื่นชอบกลับเพิ่มมากขึ้นพวกเขามีการรวมกลุ่มกันในโอกาสพิเศษต่างๆสำหรับผู้เล่าเรื่องที่พวกเขาชื่นชอบและมีการเริ่มโรงละครรากุโกะใหม่และกลุ่มรากุโกะ (Heinz Morioka, Miyoko Sasaki, 1990: 266)

ลักษณะพิเศษของยุคใหม่นี้คือบริษัทกระจายเสียงแพร่ภาพที่ได้นำสังคมการศึกษารากุโกะกลับมาอีกครั้ง The Fifth Society ได้ก่อตั้งขึ้นในเดือนมีนาคม 1966 โดยยะนะกิยะ โซโซที่ 8 (Hanashiya Shouzou

VIII), ยะนะกิยะ โคซันที่ 5 (Yanagiya Kosan V), คะซึระ บุนระคุที่ 8 (Katsura Bunraku VIII) และซันยูเท เอน โชที่ 6 (San'yutei Enshou VI) ซึ่งแตกต่างจากเมื่อก่อน มีการทำการแสดงทั่วประเทศ แม้กระทั่งทุกวันนี้ ก็ยังมีการแสดงเป็นประจำทุกเดือนที่โรงละครแห่งชาติโตเกียว ซึ่งสนับสนุนโดยวิทยุและโทรทัศน์ TBS (Heinz Morioka, Miyoko Sasaki, 1990: 266)

รากุโกะชินชะคุ

รากุโกะชินชะคุคือการสร้างสรรค์รากุโกะใหม่ขึ้นซึ่งจะไม่เหมือนระคุโกะแบบดั้งเดิม ในช่วงกลางศตวรรษที่ 19 ทุกสิ่งทุกอย่างเกิดขึ้นใหม่ ขอบเขตของรากุโกะได้ขยายออกไป

เกนได รากุโกะ จิเทน (Gendai rakugo jiten) (1977) ได้กล่าวไว้ว่า รากุโกะชินชะคุอ้างอิงถึง เรื่องรากุโกะที่ประพันธ์ขึ้นในช่วงหลังปี 1900 ผู้ประพันธ์จะต้องมีความรู้และเค้าโครงเรื่องต้องเป็นความคิดของผู้ประพันธ์เองและต้องไม่ปรับแต่งจากเรื่องเล่าเดิมที่มีอยู่ (Heinz Morioka, Miyoko Sasaki, 1990: 279)

แนวโน้มนี้นำไปสู่การนำเสนอรูปแบบที่แตกต่างจากธรรมเนียมการแสดงที่พัฒนาท่ามกลางสะนะชิกะรุ่นใหม่ มีการยืนแสดงหรือเดินไปมาบนเวที พวกเขาจะแต่งกิโมะโนะตามใจตนเองหรือเสื้อผ้าธรรมดา เช่น กางเกงยีนส์แทนกิโมะโนะ และเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับเบสบอล ความรักคู่สาว การเดินทางผจญภัยสมัยใหม่หรืออะไรก็ตามที่อยู่ในหัวของพวกเขา ซันยูเท เอน โจและกลุ่มของพวกเขาได้นำเสนอชินชะคุรูปแบบนี้ จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้รากุโกะมี 2 แนวทาง คือ ชินชะคุแบบดั้งเดิม และ ชินชะคุที่เล่าตามประสบการณ์

นักแสดงรากุโกะบางคนมีแรงดึงดูดความสนใจจากการแต่งชินชะคุ แต่จริงๆแล้วพวกเขาจบมาจากโรงเรียนที่สอนรากุโกะแบบดั้งเดิม ผู้บุกเบิกในโลกของรากุโกะชินชะคุสมัยใหม่ คือ ยะนะกิยะ กิง โกะโร (Yanagiya Kingorou) (1901-1972), ซัน โยเท คะ โชที่ 3 (San'yutei Kashou III) (1917-1950), ฮะยะชิยะ ซัมเป (Hayashiya Sampei) (1925-1980) และ ซันยูเท เอน โจ (San'yutei Enjou) (1944) นอกจากนี้ยังมีการแสดงที่มีชื่อเสียงในระดับนานาชาติ มีการแสดงทั้งรากุโกะแบบดั้งเดิมและชินชะคุเป็นภาษาอังกฤษซึ่งแสดงโดย คะซึระ ชิจะคุที่ 2 (Katsura Shijaku II) (1939) (Heinz Morioka, Miyoko Sasaki, 1990: 280)

สรุปและอภิปรายผล

ในสมัยเอโดะนั้น รากุโกะเป็นเพียงการแสดงตามบ้านขุนนางซึ่งจะมีโรงละครเป็นของตนเอง ต่อมาก็ได้พัฒนาเป็นเพิงเล็กๆของตนเอง หลังจากนั้น ได้มีการสร้างโรงละครโยเสะขึ้นเพื่อใช้สำหรับการแสดงรากุโกะ โดยเฉพาะ แต่เมื่อมีการปฏิรูปคันเซและการปฏิรูปเทมโปจึงทำให้โรงละครโยเสะลดจำนวนลง เกิดการย้ายโรงละครโยเสะไปอยู่รอบนอกเมืองเนื่องจากรัฐบาลเข้ามาจำกัดเสรีภาพต่างๆ แต่ในภายหลังการปฏิรูปโรงละครโยเสะก็กลับมาเพิ่มจำนวนอีกครั้งหนึ่ง

ก่อนการปฏิรูปคันเซและการปฏิรูปเทมโปนั้น เรื่องที่นำมาแสดงส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องทั่วไปตั้งแต่นิทาน ประวัติศาสตร์ หรือแม้แต่การเมือง เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและความสนุกสนานเพลิดเพลิน แต่ภายหลังการปฏิรูปรัฐบาลได้จำกัดเสรีภาพในการเล่าเรื่อง เนื้อหาของเรื่องส่วนใหญ่จะเล่าโดยไม่มี ความเกี่ยวข้องกับลัทธิและคำสั่งสอนต่างๆ

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง เทคโนโลยีการพัฒนาขั้นสูง ไม่เพียงเปลี่ยนญี่ปุ่นสมัยใหม่ให้กลายเป็นสังคมที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทุกสิ่งทุกอย่าง แต่ยังเกิดความเปลี่ยนแปลงในแง่ลบ รวมไปถึง ความแออัดและเสียงต่างๆ สิ่งที่ขัดแย้งเหล่านี้นำไปสู่ความซับซ้อนที่ทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบกลับเป็นความ เรียบง่าย ซึ่งเห็นได้ในการแสดงรากุโกะที่ใช้อุปกรณ์ในการแสดงเพียงแค่ผ้าเช็ดหน้าและพัดในการสื่อ ความหมายเท่านั้น

ณ ขณะนั้นเอง การกระจายเสียงในประเทศญี่ปุ่นได้เริ่มขึ้น มีการถ่ายทอดรากุโกะทางวิทยุทำให้โรง ละครโยเสะจำนวนมากต้องปิดตัวลงไป แต่การเล่าเรื่องออกอากาศนั้นก็ทำให้ผู้ฟังจำนวนมากอยากที่จะชม การแสดงสดในโรงละครโยเสะยิ่งขึ้น

ภายหลังจากนั้น เมื่อมีการประดิษฐ์โทรทัศน์ขึ้น รากุโกะจึงถูกนำมาออกอากาศและโรงละครรากุโกะก็ปิดตัวลงไปเหมือนครั้งก่อน แต่ในทางกลับกันผู้ที่ชื่นชอบรากุโกะกลับมีเพิ่มมากขึ้น จึงกล่าวได้ว่า โทรทัศน์ไม่ใช่แค่เป็นสิ่งที่คุกคามรากุโกะเท่านั้นแต่ยังช่วยให้ชีวิตใหม่และยังช่วยให้ผู้ชมที่อยู่ไกลได้เข้าถึง รากุโกะอีกด้วย (Heinz Morioka, Miyoko Sasaki, 1990: 292)

แต่ถึงกระนั้น การชมการแสดงผ่านทางโทรทัศน์ก็ยังคงขาดสิ่งที่สำคัญที่สุดของการเข้าถึงรากุโกะคือ การมีส่วนร่วมระหว่างฮะนะชิกะและผู้ชมซึ่งเป็นลักษณะพิเศษของรากุโกะ ผู้ที่ชื่นชอบจึงหันกลับมาชมการ แสดงที่โรงละครโยเสะเพราะจะได้เข้าถึงการแสดงโดยตรง

ในปัจจุบันฮะนะชิกะมีอิสระในการแสดงมากขึ้น พวกเขาไม่ได้พูดแค่เรื่องของอาหาร การเงิน และ มหรสพเท่านั้น แต่พวกเขายังพูดถึงการเมือง เศรษฐกิจ ศิลปะ และวิทยาศาสตร์ หรือแม้กระทั่งเหตุการณ์ ต่างๆของโลกด้วยเพื่อให้ผู้ชมเข้าถึงอารมณ์ นอกจากนี้ยังมีการเล่าแสดงเป็นภาษาอังกฤษอีกด้วย

การที่วัฒนธรรม ศิลปะ ประเพณีจะดำรงอยู่เป็นสมบัติของชาติต่อไปสืบนานเท่าไรก็ตามจากคนรุ่นต่อ รุ่นนั้น ต้องมีการปรับตัวหรือพัฒนา โดยการนำสิ่งที่เปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคนั้นมาเป็นเครื่องมือในการ เผยแพร่และอนุรักษ์ นอกจากนี้ยังต้องประยุกต์ให้สอดคล้องกับความต้องการของคนในสังคมนั้นๆ ด้วย ซึ่ง รากุโกะก็เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่ทำให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคม เพราะต้องปรับให้สอดคล้องกับความ

ต้องการของผู้ชมในสังคม ไม่ว่าจะเป็ นเนื้อเรื่อง กลวิธีในการเล่า รวมไปถึงภาษาที่ใช้ หรือแม้แต่การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เป็นสื่อกลาง เพราะว่ คนสมัยใหม่นั้นจะมุ่งเน้นด้านการงานเพื่อสร้างฐานะให้ครอบครัว การที่จะไปชมราคุโกะที่โรงละครโยเซะนั้นจะเป็นต้องใช้เวลาและเงิน ทำให้เทคโนโลยีได้เข้ามาช่วยในการเป็นสื่อกลางระหว่างชนะชิกะและผู้ชม ผู้ชมสามารถนั่งรับประทานอาหารพร้อมกับครอบครัว และชมราคุโกะไปพร้อมกันได้ การปรับตัวเหล่านี้ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ทำให้ราคุโกะสามารถดำรงอยู่ได้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

บรรณานุกรม

- จันทร์ฉาย ภัคอุทัย. **ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2539.
- เพ็ญศรี กาญจนมัย. **ประวัติศาสตร์ทั่วไปของญี่ปุ่นสมัยใหม่**. นครปฐม : โรงพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรม
การเกษตรแห่งชาติ. 2527
- มาลินี คัมภีรญาณนนท์. **ประวัติศาสตร์ศิลปะญี่ปุ่น**. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2532.
- มาลินี ดิลกพานิช. **ระบำและละครในเอเชีย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.
- ศิลป์ ภาคสุวรรณ. **รู้จักญี่ปุ่น**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2532.
- Goino M, Yakushigaku Zasshi. "**Drugs in Kamigata Rakugo (a traditional style of Japanese storytelling in Osaka).**" The Journal Of Japanese History Of Pharmacy [Yakushigaku Zasshi], ISSN: 0285-2314, 2010; Vol. 45 (1), pp. 82-5
- Morioka,S., Sasaki,M. **Rakugo The Popular Narrative Art of Japan**. Massachusetts: Harvard University Press, 1990.
- Kimie Oshima. **Rakugo: Japanese Sit-Dpwn Comedy**. [ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก :
<http://www.angelfire.com/vamp/shoopshoop/rakugo.html> (วันที่ค้นข้อมูล: 11 กรกฎาคม 2555).
- EnglishStarJapan.Rakugo Stories Episode 1**. [ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก
:http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=liuW8ITNYJk
(วันที่ค้นข้อมูล :12 กรกฎาคม2555)
- Let's Learn Hiragana with Japanese Culture**. [ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก
:<http://japanese.about.com/library/blhiraculture39.htm> (วันที่ค้นข้อมูล :11 กรกฎาคม 2555).
- "**Subtleties of rakugo key to survival.**" 2004, January 1. Daily Yomiuri and The Yomiuri Shimbun: 4pp